

COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
COMMISSAIRE AUX DROITS DE L'HOMME

Komemoracija 23. godišnjice genocida u Srebrenici

Potočari, 11. juli 2018.

Obraćanje Dunje Mijatović
Komesara Vijeća Evrope za ljudska prava

Velika je čast biti ovdje s vama, na ovaj dan – dan koji je bolan za sve one koji će svoje najmilije ispratiti na vječni počinak, kao i za brojne članove porodica žrtava koji još uvijek čekaju da saznaju istinu.

Danas sam zvanično ovdje kao Komesar Vijeća Evrope za ljudska prava, a prije svega kao neko ko je potekao s ovih prostora da odam počast žrtvama i da iskažem najdublje saučešće njihovim porodicama, sa željom da u traženju istine, pravde i poštovanja, svoj glas pridružim vašem.

Riječi me izdaju, kao i svaki put kad dođem ovdje. Ovi nišani, imena uklesana u hladni mermer, čarobni krajolik koji je u tako oštrm kontrastu sa zlom koje se ovdje desilo, stoje kao svjedočanstvo okrutnosti koju su ljudi u stanju počinili kad su obuzeti propagandom, predrasudama, strahom i mržnjom.

Danas se s tugom i bolom sjećamo više od 8.000 ljudskih bića – uglavnom muškaraca i dječaka – ubijenih za manje od sedmicu dana, uz okrutnost kakvu Evropa nije vidjela od Drugog svjetskog rata. Odajem počast hrabrosti i snazi njihovih majki, supruge i sestara, koje su uporne u svojoj borbi za istinu i pravdu. Nema riječi koje bi ikada mogle zaista ispuniti prazninu koju odsustvo njihovih najmilijih stvara, ali mogu i moraju se boriti protiv tišine i ne dozvoliti joj da prekrije zvjerstva koja su se ovdje desila.

Naše riječi moraju biti glasne i snažne. Snažnije od riječi onih koji negiraju genocid. Danas više nego ikad.

Još uvijek se ne zna sudbina jedne trećine od 40.000 osoba koje su nestale tokom devedesetih, a više od hiljadu njih su žrtve srebreničkog genocida. Nedovoljna saradnja Bosne i Hercegovine i Srbije, neadekvatni ljudski i finansijski resursi, sve su to prepreke koje još uvijek onemogućavaju rodbini da saznaju gdje su im članovi porodica. Porodice žrtava još uvijek pate zato što ne znaju istinu. Majke umiru, a da nisu bile u mogućnosti da posmrtno ostatke sopstvene djece isprate na počinak.

Danas kad odajemo poštu žrtvama, pozivam političke lidere u Bosni i Hercegovini i Srbiji da pokažu više saosjećanja prema žrtvama, prema preživjelim i njihovim porodicama, pozivam ih da traženje nestalih odrede kao svoj prioritet. Nema tog političkog razloga koji može nadjačati dužnost da se utvrdi istina o nestaloj osobi, i da se porodici te osobe pruži barem neki smiraj. Previše toga u regionu objašnjavamo nedostatkom političke volje, a 'nedostatak političke volje' je najobičnija fraza, providni paravan za prikrivanje ratnih zločina. Krajnje je vrijeme da se to promijeni.

23 godine su prošle od genocida, a 14 godina otkako je Međunarodni tribunal za bivšu Jugoslaviju po prvi put utvrdio da je u Srebrenici izvršen genocid. Uprkos tome, mnogi ga još uvijek negiraju i omalovažavaju.

Ratni zločinci se u cijeloj regiji još uvijek dočekuju kao heroji i imaju istaknute javne funkcije, kroz koje i dalje promoviraju svoje nazadne i nacionalističke stavove. Iste zastrašujuće stavove koji su doveli do toliko ljudske patnje, tokom ratova koji su tokom devedesetih razorili ne samo zemlju, već i živote hiljada ljudi.

Danas bi u cijeloj regiji trebao biti dan sjećanja i počasti žrtvama genocida u Srebrenici, ali to na žalost nije slučaj.

Sve to je uvreda žrtava i time se pojačava patnja preživjelih. To moramo promijeniti. Mi – vlade, pravosuđe, međunarodne organizacije, nevladine organizacije i pojedinci – svi mi moramo pomoći da žrtve i njihove porodice dođu do istine, pravde i da dobiju zasluženno poštovanje i obeštećenje za patnje koje su pretrpjeli.

Ovo je od presudnog značaja ne samo za njih, već i za nas i za društvo kakvo želimo da ostavimo budućim generacijama. Ako hoćemo da mladi odrastaju u duhu raznolikosti, tolerancije i poštivanja drugoga da se bore protiv mržnje, indoktrinacije i nasilja, ne smijemo dozvoliti da pod tepih guramo istorijske događaje koje bi mnogi najradije zaboravili.

Dok danas oplakujemo žrtve, podsjetimo se da samo da prihvatanjem istine, kažnjavanjem svih zločinaca, poštivanjem svih žrtava zločina iz prošlosti i otvorenim dijalogom o tim pitanjima, ovo društvo može ostvariti unutrašnju koheziju potrebnu da se dođe do pomirenja i da se sačuva njegova istinska vrijednost i raznolikost.

To je jedini način da se suprotstavimo zločinima iz prošlosti i spriječimo da se oni ponove.